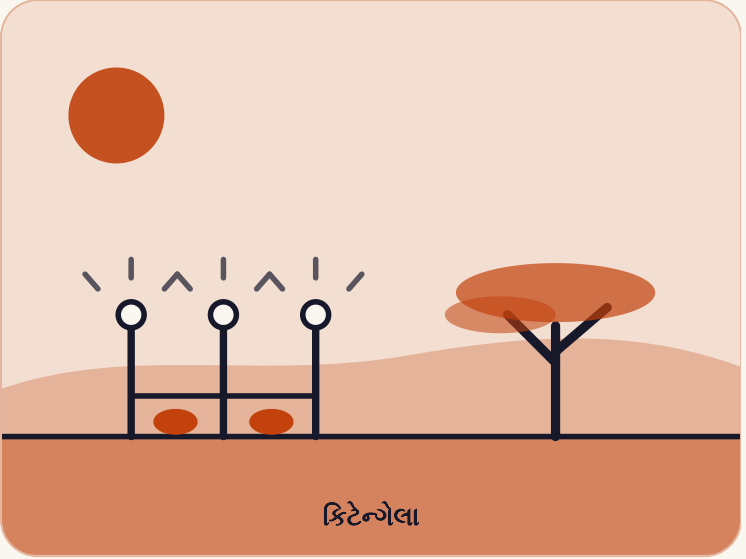

કેન્થા

જે છોકરાએ પ્રકાશથી સિંહોને ભગાડ્યા

નૈરોબી પાસેનો એક માસાઈ છોકરો સિંહોના હાથે ઢોર ગુમાવીને થાકી ગયો હતો. 11 વર્ષની ઉંમરે તેણે એવી બત્તીઓ બનાવી, જે સિંહોને દૂર રાખતી.

ક્યાં કિટેન્ગેલા

કોણ રિચર્ડ તુરેરે, કિટેન્ગેલાનો એક માસાઈ છોકરો

ક્યારે 2011 થી 2013

4 મિનિટનું વાંચન

વાર્તા

રિચર્ડ તુરેરે કેન્યાના કિટેન્ગેલામાં મોટા થયા. તેમના પરિવારનું ઘર નૈરોબી રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનની કિનારે છે. ઉદ્યાનમાં સિંહ, જિરાફ અને બીજા જંગલી પ્રાણીઓ ફરે છે.

તેઓ માસાઈ છે, અને તેમના પરિવાર પાસે ઢોર હતાં. નવ વર્ષની ઉંમરે તેમણે તેમને ચરાવવાનું શરૂ કર્યું. રાત્રે ઘણી વાર સિંહ આવીને પરિવારની ગાયો, બકરીઓ અને ઘેટાંને મારી નાખતા. તેઓ સિંહોને નફરત કરતાં કરતાં મોટા થયા.

ફરતો પ્રકાશ

વિસ્તારના ઘણા પશુપાલકોએ વળતો હુમલો કર્યો. કેટલાકે સિંહોને ઝેર આપીને માર્યા. એક અહેવાલ મુજબ કેન્યા દર વર્ષે 100થી વધુ સિંહ ગુમાવે છે, ઘણી વાર ગુસ્સે ભરાયેલા સ્થાનિકોના હાથે.

રિચર્ડે કંઈક બીજું અજમાવ્યું. એક દિવસ તેઓ ટૉર્ચ લઈને ઢોરના વાડાની આસપાસ ફરતા હતા. સિંહો દૂર રહ્યા. તેઓ ફરતા પ્રકાશથી ડરતા હતા.

એક દિવસ, જ્યારે હું ફરતો હતો, ત્યારે મને ખબર પડી કે સિંહો ફરતા પ્રકાશથી ડરે છે.

રિચર્ડ તુરેરે, CNNને, 2013

રિચર્ડ 11 વર્ષના હતા. તેમને વીજળીનાં નાનાં સાધનો ખોલીને સમારવાનું ગમતું. થોડા અઠવાડિયાં પછી તેમની પાસે એક યોજના હતી.

તેમણે વાડાની આસપાસ થાંભલા પર ઝબકતા LED બલ્બ લગાવ્યા, જે નાની તેજ બત્તીઓ હોય છે. તે બહારની તરફ હતા. તેમણે તેમને સ્વિચવાળા એક ડબ્બા સાથે અને એક જૂની કારની બૅટરી સાથે જોડ્યા. એક સોલર પૅનલ બૅટરીને ચાર્જ રાખતી.

બલ્બ વારાફરતી ચાલુ-બંધ થાય છે. સિંહને તે એવું લાગે છે જાણે કોઈ માણસ ટૉર્ચ લઈને ફરતો હોય.

11

તેમણે બનાવી ત્યારે ઉંમર

\$10

કે તેથી ઓછું, આખી
સિસ્ટમનો ખર્ચ, સંયુક્ત
રાષ્ટ્રના અહેવાલ મુજબ

75

2013 સુધીમાં કેન્યામાં
ચાલતા સેટ

શું તે કામ કર્યું?

અહેવાલો મુજબ હા. CNNએ 2013માં જણાવ્યું કે ત્યારથી તેમના પરિવારે સિંહોના હાથે કોઈ ઢોર ગુમાવ્યું નથી. પડોશીઓએ પોતાના માટે પણ બત્તીઓ માગી.

કેન્યા વન્યજીવ સેવાના એક વૈજ્ઞાનિકે BBCને તેનું કારણ સમજાવ્યું. સિંહો એકધારા પ્રકાશથી ડરતા નથી. પણ ઘણી જગ્યાએથી ઝબકતો પ્રકાશ તેમને ગૂંચવી નાખે છે.

રિચર્ડ કહે છે કે તેમને કોઈએ શીખવ્યું નથી. “મેં તે જાતે કર્યું,” તેમણે CNNને કહ્યું.

2013માં, 13 વર્ષની ઉંમરે, તેમણે કૅલિફોર્નિયામાં TED પરિષદમાં વાત કરી. વન્યજીવ નિષ્ણાતોએ તેમને કેન્યાની એક સારી શાળામાં શિષ્યવૃત્તિ અપાવવામાં મદદ કરી હતી.

ક્યારે શું થયું

- **9 વ.** રિચર્ડ પરિવારનાં ઢોર ચરાવવાનું શરૂ કરે છે.
- **11 વ.** તેઓ પહેલી “લાયન લાઇટ્સ” બનાવે છે.
- **2012** તેઓ શિષ્યવૃત્તિ સાથે એક સારી શાળામાં ભણવાનું શરૂ કરે છે.
- **2013** 13 વર્ષની ઉંમરે તેઓ TED પરિષદમાં વાત કરે છે.

પ્રકરણ બીજું

આ વાર્તા ખાસ કેમ છે

વન્યજીવોને બચાવવાના મોટા ભાગના વિચારો નિષ્ણાતો પાસેથી આવે છે. આ એવા છોકરા પાસેથી આવ્યો જે સિંહોને નફરત કરતો હતો. તેણે એક જ સમયે ઢોર અને સિંહ બંનેને બચાવ્યા.

તે સસ્તું અને સરળ પાણી હતું, એટલે પડોશીઓ તેને અપનાવી શકતા.

અમારો મત

તેમણે સિંહો શાનાથી ડરે છે તે જોઈને સમસ્યા ઉકેલી.

પ્રકરણ ત્રીજું

આપણે શું શીખી શકીએ

1 બનાવતા પહેલાં જુઓ

રિચર્ડ પહેલાં જોયું કે સિંહો ફરતી ટોચથી ડરે છે. પછી તેમણે પોતાની બત્તીઓ બનાવી.

આ અજમાવો: તમારી સામે જે સમસ્યા છે, તેને ઉકેલતા પહેલાં દસ મિનિટ ફક્ત જુઓ.

2 જે પહેલેથી કામ કરે છે તેની નકલ કરો

ટોચ લઈને ફરતી વ્યક્તિ સિંહોને દૂર રાખતી. તેમની ઝબકતી બત્તીઓએ તેની નકલ કરી.

આ અજમાવો: તમારા જીવનની કોઈ એક વસ્તુ પસંદ કરો જે પહેલેથી કામ કરે છે, અને પૂછો કે તેને કેવી રીતે દોહરાવવી.

3 તમારી પાસે જે છે તે વાપરો

તેમણે LED બલ્બ, જૂની કારની બેટરી અને સોલર પેનલ વાપર્યાં.

આ અજમાવો: તમારી પાસેની ત્રણ એવી વસ્તુઓ લખો જે કોઈ નાની સમસ્યા ઉકેલી શકે.

4

ઉકેલ વહેંચો

પડોશીઓએ બત્તીઓ માગી, અને 2013 સુધીમાં લગભગ 75 સેટ ચાલતા હતા.

આ અજમાવો: કોઈ એક વ્યક્તિને એવો ઉકેલ બતાવો જે તમને કામ લાગ્યો.

સાથે લઈ જવા જેવો એક વિચાર

સમસ્યાને ધ્યાનથી જુઓ, તે તમને જવાબ બતાવી શકે છે.

સ્રોત (અંગ્રેજીમાં)

CNN

[Boy scares off lions with flashy invention \(2013\)](#)

Africa Renewal (United Nations)

[Simple invention brokers peace between humans and wildlife \(2013\)](#)

TED

[Richard Turere, speaker profile](#)

હકીકત-ચકાસણી નોંધ: સ્રોતો મુખ્ય વાર્તા પર સહમત છે. તારીખો તેમની ઉંમરથી કાઢી છે: CNN કહે છે કે 2013ની શરૂઆતમાં તેઓ 13 વર્ષના હતા અને તેમણે બત્તીઓ 11 વર્ષની ઉંમરે બનાવી, એટલે લગભગ 2011. CNN કહે છે કે બત્તીઓ પછી તેમના પરિવારે સિંહોના હાથે કોઈ ઢોર ગુમાવ્યું નથી; સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો અહેવાલ કહે છે કે હુમલા “ઘટી રહ્યા” હતા. સંયુક્ત રાષ્ટ્રનો અહેવાલ કહે છે કે સિસ્ટમમાં પાંચ ટોચ બલ્બ છે અને ખર્ચ 10 ડોલરથી ઓછો છે; CNN ફક્ત “ઓછો ખર્ચ” કહે છે. કેન્યામાં 75 સેટ CNNની 2013ની ગણતરી છે. કેન્યા વન્યજીવ સેવાના વૈજ્ઞાનિકનું કથન BBCએ આપ્યું, જેમ સંયુક્ત રાષ્ટ્રે જણાવ્યું: મેં BBCનો લેખ ખોલ્યો નથી. વર્ષ 100થી વધુ સિંહ ગુમાવવાનો આંકડો સંયુક્ત રાષ્ટ્રના અહેવાલનો છે, જે The Economistનો હવાલો આપે છે; મેં તેને તપાસ્યો નથી. Elephant Societyનું 2023નું એક પાનું કહે છે કે બત્તીઓ હવે 2,000થી વધુ ઘરોનું રક્ષણ કરે છે અને તેઓ દર અઠવાડિયે લગભગ નવ ગાયો ગુમાવતા હતા; આ એક જ સ્રોતમાંથી છે, એટલે વાર્તા તેને છોડી દે છે. ધ નેશન (કેન્યા)નો લેખ CNNના લેખની નકલ છે, એટલે તેને બીજો સ્રોત ગણ્યો નથી. “અમારો મત” વાળી લીટીઓ અમારું પોતાનું અર્થઘટન છે. બાકીનું બધું ઉપરના સ્રોતોમાંથી છે.